

Nefret Söylemi ve Ayrımcılığa Karşı Kapsayıcı Bir İzmir için Yol Haritası

MELEK GÖREGENLİ

SEVDA ALANKUŞ

İzmir Büyükşehir Belediyesi Sosyal Projeler Dairesi Başkanlığı
Kentsel Adalet ve Eşitlik Şube Müdürlüğü

Prof. Dr.

Melek Göregenli

Ege Üniversitesi Psikoloji bölümünden mezun olan Prof. Dr. Melek Göregenli, akademik ünvanlarını aynı üniversitede sosyal psikoloji alanında aldı. *Çevre Psikolojisi, Şiddet ve İşkencenin Meşrulaştırılması, Yargıda İfade Özgürlüğüne Yönelik Farkındalığın Arttırılması, Selçuk Kent Belleği, Kemeraltı: Bir Envanter Çalışması, Türkiye’de Özel Sektör ve Kamuda Çalışan Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans ve İntersekslerin Durumu* adlı kitapları bulunmaktadır. Ayrımcılık, nefret suçları, insan hakları, muhafazakarlık, göç, insan-mekân ilişkileri gibi konularda kitap bölümleri bulunmaktadır, birçok ulusal ve uluslararası sunum ve yayınlarda yer almaktadır. Çalışmalarını bağımsız araştırmacı olarak sürdürmekte, pek çok sivil toplum örgütü ve yerel yönetim birimlerinde atölye çalışmaları yapmaktadır. *Türk Psikoloji Yazıları, Türk Psikoloji Dergisi, Planlama Dergisi* başta olmak üzere birçok dergide akademik danışmanlar kurulu üyeliği ve hakemlik yapmaktadır.

Prof. Dr.

Sevda Alankuş

Prof. Dr. Sevda Alankuş lisans, yüksek lisans ve doktorasını Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde ve Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi alanında tamamlamıştır. Ege, Ankara, Doğu Akdeniz, İzmir Ekonomi, Kadir Has üniversiteleri iletişim fakültelerinde öğretim üyeliği ve yöneticilik görevlerinde bulunmuştur. İngiltere, İtalya ve ABD’de farklı üniversitelerde akademik çalışmalarına devam etti. Halen Yaşar Üniversitesi İletişim Fakültesi dekanlığını yürütmekte ve iletişim kuramları alanında dersler vermektedir. Akademik uzmanlık alanlarını kültürel çalışmalar, toplumsal cinsiyet çalışmaları, gazetecilik kuramları ve etiği oluşturmaktadır. Barış gazeteciliği ve feminist etik, medyada toplumsal cinsiyet temsilleri, alternatif medya ve habercilik, hak haberciliği konularında yayınlanmış çalışmaları bulunmaktadır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları 16 • Akademik

***Ayrımcılığa ve Nefret Söylemine Karşı
Kapsayıcı Bir İzmir için Yol Haritası***

**Sosyal Projeler Dairesi Başkanlığı
Kentsel Adalet ve Eşitlik Şube Müdürlüğü**

Prof. Dr. Melek Göregenli

Prof. Dr. Sevda Alankuş

İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları

Genel Yayın Yönetmeni

Raşit Çavaş

Editör

Nihan Karahan

Kurumsal Kitap Tasarımı

Ömer Durmaz

Kapak Görseli

Dilek İçten

Grafik Uygulama

İnanç Avadit

Dario Moreno Sokak, 15 Konak – İzmir

izbbyayinlari@izelman.com.tr

Yayıncı Sertifika No: 47904

© İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları / **İzelman AŞ**

Baskı ve Cilt: Basımevi Reklam

Promosyon Hizmetleri ve Dijital Baskı Limited Şirketi

İsmet Kaptan Mah. Şair Eşref Blv. No: 30/A Konak – İzmir

Tel: 0232 4651452

Sertifika No: 69925

1. Baskı

Ekim 2023

ISBN 978-625-6793-03-3

Bu kitabın bütün hakları İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları'na aittir. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntıların dışında yayıncının izni olmaksızın kitabın tamamı ya da bir kısmı hiçbir yolla çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve yeniden elde edilmek üzere saklanamaz.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları, **İzelman AŞ**'nin bir markasıdır.

Ayrımcılığa ve Nefret Söylemine Karşı Kapsayıcı Bir İzmir İçin Yol Haritası

Prof. Dr. Melek Göregenli

Prof. Dr. Sevda Alankuş

**İzmir Büyükşehir Belediyesi
Sosyal Projeler Dairesi Başkanlığı
Kentsel Adalet ve Eşitlik Şube Müdürlüğü**

İÇİNDEKİLER

Sunuş	9
Tunç Soyer	
Giriş	11
Kentsel Adalet ve Eşitlik Şube Müdürlüğü	
Ayrımcılık ve Gündelik Hayata Yansımaları	23
Prof. Dr. Melek Göregenli	
Kentli Hakları Çerçevesinde Nefret Söylemiyle Mücadele	47
Prof. Dr. Sevda Alankuş	
Sonsöz Yerine	69
Kentsel Adalet ve Eşitlik Şube Müdürlüğü	

TUNÇ SOYER

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı
12 Eylül 2023

İzmir, bir liman kenti oluşu ve jeopolitik konumu sebebiyle tarih boyunca farklı kültürlerle ev sahipliği yapmış, tarihi ve sosyal açıdan güçlü mirasa sahip bir kenttir. Böylelikle şehrimiz sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan zenginleşmiştir.

Farklı kimlikler, düşünce ve görüşlerde çeşitliliği besler. Birbirimizi çok daha iyi dinlememizi, duymamızı ve tanımamızı sağlar. İşte bu yüzden İzmir, bir arada yaşamı mümkün kılan değerlerin rehberliğinde yeni kavramların üretildiği bir şehir olmuştur. İnsanlığın en büyük inovasyonu olan demokrasinin bu bölgede doğmuş olması bu kültürel sürecin bir sonucudur.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir'in bu kadim tarihini referans olarak şehrimizdeki demokrasi ve ortak yaşam duygusunu güçlendirmek için çalışıyor. Bu kentte yaşayan herkesin birbirinin haklarına saygı duyduğu ve ortak bir geleceğe inandığı bir şehir iklimi oluşturmak için var gücümüzle çalışıyoruz ve kuşkusuz her türlü ayrımcılık ve nefret söylemiyle mücadele ediyoruz.

Haziran 2022'den bu yana Birleşmiş Milletler Mülteci Yüksek Komiserliği UNHCR işbirliğiyle "Nefret Söylemi ve Ayrımcılığa Karşı Kapsayıcı Bir Kent İçin İletişim Kampanyası"nı yürütüyoruz. Kampanyayı evrensel insan hakları üzerinde yükselen, çoğulcu ve barışçıl bir kent yaşamını desteklemek amacıyla başlattık. Ayrımcılık ve nefret söylemleriyle mücadeleyi odağımıza aldık.

Bu rapor, düzenlediğimiz odak grubu toplantılarında ortaya çıkan ayrımcılık ve nefret söylemiyle ilgili verileri içeriyor. Bu verilerin iki farklı bilim dalının bakış açısına göre analiz ve yorumlarını yine bu raporda sunuyoruz. İzmir için ayrımcılık ve nefret söylemiyle ilgili yerel politika önerilerini ortaya koyuyoruz. Raporumuzun şehrimizde çok sesli ve çok renkli bir yaşamı mümkün kılmak için son derece önemli bir rehber olduğuna inanıyorum ve sizlerle paylaşmaktan onur duyuyorum.

İzmir tarih boyunca bir barış şehri olmuştur. Bu mirasımızı daha da güçlendirmek için derin deneyimleri, analizleri ve önerileriyle bize ışık tutan değerli akademisyenlerimiz Prof. Dr. Melek Göregenli ve Prof. Dr. Sevda Alankuş'a yürekten teşekkür ediyorum.

Demokrasi ve insan hakları üzerinde yükselen kapsayıcı bir İzmir'i dayanışma içinde hep birlikte inşa edeceğimize tüm kalbimle inanıyorum.

GİRİŞ

İçinde yaşadığımız yüzyılı ekonomi, çevre, iklim, savaşlar, göç ve halk sağlığını tehdit eden pek çok olumsuz sonuçları olan, ulusal ve uluslararası toplumsal ilişkiler alanlarında yaşadığımız çoklu krizler nitелеmekte ve bu durum yerel yönetimlerin sorumluluklarını ve geliştirmek durumunda oldukları kent politikalarının önemini artırmaktadır. Özellikle büyük kentlerde yoğun nüfus hareketliliğine bağlı olarak mevcut eşitsizlikler, ayrımcılıklar ve adaletsizlikler katlanmakta, yerel yönetimlerin krizlerin önüne geçebilecek ya da barışçıl çözümler üretilmesini sağlayacak bütüncül, kapsayıcı ve hak temelli kent politikaları oluşturmaları ve hayata geçirmeleri giderek daha çok önem kazanmaktadır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin 2020-2024 Stratejik Planı, içinde bulunduğumuz dönemin çoklu krizler dönemi olduğu düşünülerek hazırlanmıştır ve hedefler "barış kültürünün ve adaletin kentte herkesi kapsayan çalışmalarla teşvik edilmesi, eşitsizliklerin azaltılması, kent hakkı ve aidiyetinin güçlendirilmesi ve sosyal uyumun sağlanması" olarak belirlenmiştir.

Kentsel Adalet ve Eşitlik Şube Müdürlüğü, bu hedefler çerçevesinde ve Sosyal Projeler Dairesi Başkanlığı bünyesinde 2020 yılında kurulmuştur. İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanı Tunç Soyer'in "Eşit Yurttaşlık Mümkün!" ilkesi doğrultusunda kurulan müdürlüğün amacı, "İzmir'de her türlü ayrımcılığa karşı mücadele etmek ve kentin bütününde toplumsal barışın tesisi için insan hakları, sosyal adalet ve bir arada yaşam kültürünün toplumun her kesimine yayılmasını desteklemek" olarak belirlenmiştir. Müdürlük; İzmir'de yaşayan herkesin kent haklarından eşit ve adil şekilde yararlanabilmelerini destekleyen çalışmalar yürütmektedir ve tüm faaliyetlerinde kent hakkını ve muhataplar arası eşit ilişkiyi ve diyalogu esas almaktadır.

Kentsel Adalet ve Eşitlik Şube Müdürlüğü bu anlayıştan hareketle kentteki ayrımcılıkla mücadele faaliyetlerine esas olan iki ana hat belirlemiştir.

Bu hatlardan birincisi, kentsel hizmetlere eşit erişim konusunda ihtiyaçların belirlenmesi ve bu alanlarda fırsat eşitliğinin desteklenmesidir. Bu çerçevede;

- Kentte ayrımcılığa maruz kalan farklı gruplarla kentsel hizmetlere eşit erişim temalı odak grup çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

- Odak gruplarda ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda belediye'deki diğer birimler, ilgili kurum ve sivil toplum kuruluşları ile birlikte çözüm yolları oluşturmaya çalışılmaktadır.

- Ayrımcılık ve eşitsizlikle mücadele etmek ve bunlara maruz kalanlara yönelik kapsayıcı hizmetler üretebilmek amacıyla, İzmir Büyükşehir Belediyesi'yle diğer kurum ve kuruluşların çalışanlarına yönelik kapasite güçlendirme çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

- Kentsel hizmetlere eşit erişimi destekleyici yazılı ve basılı materyaller üretilmektedir.
- Kentte insan hakları ve hak arama mekanizmaları konusunda farkındalığı artırma ve insan hakları kültürünü tüm kentlilerle birlikte oluşturma hedefine yönelik olarak insan hakları söyleşileri ve aktif kent yurttaşlığı programı sürdürülmektedir.

İkinci hatta ise; diyalogu ve bir arada yaşam kültürünü destekleyen çalışmalar yürütülmektedir. Bu çerçevede;

- Kentte ayrımcılığa maruz kalan farklı gruplarla, kente aidiyetlerini güçlendirmek ve kentte bir arada yaşamaya dair ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik grup çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

- Kentte bir arada yaşam kültürünün tesis edilmesi amacıyla Bir Arada Yaşam Atölyeleri'yle farklı grupların yan yana gelmesi sağlanarak, birbirinin ihtiyacını duyma ve birlikte kapsayıcı bir kent hayatı için bir eylemlilik yaratmanın yolları bulunmaya çalışılmaktadır.

- Bir arada yaşam politikalarını destekleyici eğitim, atölye ve paneller düzenlenmektedir.

- Kentte farklı gruplar arasındaki diyalog zeminini güçlendirecek yazılı ve basılı materyaller üretilmektedir.

Yükselen Ayrımcılığa Karşı Kapsayıcı Kent Politikalarına Duyulan İhtiyaç

Dünyadaki nüfus hareketliliği savaşlar, yoksulluk, işsizlik, gıdaya erişimin zorlaşması, iklim krizi, teknolojik ve politik nedenlerle her geçen gün daha da artmaktadır. Bu, bir yandan yeni dezavantajlı gruplar doğururken, diğer yandan eşitlikçi ve adil politikalar çerçevesinde demokratik yöntemlerle çözülmesi gereken bir dizi sorunu da beraberinde getirmektedir.

Farklı toplulukların aşına olmadıkları çok boyutlu mekânsal ve sosyal yapısıyla yeni bir ortamda, büyük kentlerde bir arada yaşamayı sürdürme çabası kent politikalarının kapsayıcı bir perspektifle yeniden ele alınması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Hak temelli ve kapsayıcı politikaların üretilmemesi halinde; toplumsal çatışmaların, gettolaşmanın, halk sağlığı sorunlarının, şiddet ve istismar olaylarının, cinsiyet eşitsizliğinin artarak yaşadığımız kentler için gelecekte daha büyük bir sorun olarak karşımıza çıkması kaçınılmaz bir gerçektir.

Coğrafi konumu, ticari potansiyeli ve uygun yaşam koşulları nedeniyle geçmişten günümüze yoğun iç ve dış göç alan, tarihi ve sosyal açıdan güçlü mirasa sahip bir yerleşim alanı olan İzmir için de kapsayıcı kent politikaları huzurlu ve insan onuruna uygun bir gelecek kurma noktasında kritik bir öneme sahiptir.

Dünya genelinde ve ülkemizde değişen sosyo-politik gündemle beraber özellikle kent yaşamında, farklı toplulukların eşit bir şekilde ve barış içinde bir arada yaşamasının bir temenniden gerçeğe dönüşmesi için atılacak birçok adım olduğu ortadadır.

2019-2022 yılları arasında bütün dünyayı etkisi altına alan Covid-19 Pandemisi etkisiyle yaşanan fiziki, sosyal izolasyon ve akabindeki artan yoksullaşma ve ekonomik krizle birlikte kentte yaşayan farklı gruplar arasında etkileşim ve dayanışma erozyona uğramıştır.

Kriz dönemlerinde hep olduğu gibi bir yandan genel olarak yoksullaşma, yoksunlaşma ve eşitsizlikler artarken; diğer yandan farklı ihtiyaçları olan kadınlar, yoksullar, yaşlılar, engelliler, mülteciler gibi dezavantajlı gruplara yönelik ayrımcılığın yanı sıra nefret söylemi, psikolojik ve fiziksel şiddet eğilimleri güçlendirmiştir.

Bu sürecin bazı toplumsal gruplara yönelik dışlama, gayri meşrulaştırma ve değersizleş-

tirme politikalarının ve eşitsizliklerin artmasına, farklı ihtiyaçları olan grupların homojenleştirilerek tektip algılanmasına, ayrımcılık ve nefret söyleminin daha da yoğun yaşanmasına sebep olduğu gözlemlenmiştir.

Bütün bunların, “biz” ve “onlar” karşıtlığı üzerine kurulu kutuplaştırıcı popülist söylemlerin etkileriyle katlanarak daha fazla yoksulluğa, ayrımcılık ve eşitsizliğe neden olması için ise birbirimizin sesini, farklılıklarımıza saygı ve eşit muamele taleplerimizi duymaya, karşılıklı diyalog zemininde birbirimizi anlamaya ve dayanışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Özetle, ülkenin diğer kentlerinde kapsayıcı politikalara ihtiyaç duyulduğu gibi, İzmir’de de herkesin farklılıklarıyla eşit ve adil muamele görerek, ayrımcılık, nefret söylemi ve şiddete maruz kalmadan, insan onuruna yakışan koşullarda, güven içinde ve insanlığın ortak tarihsel, kültürel mirasından yararlanacak şekilde yaşayabildiği kent politikalarının acilen oluşturulması gerekmektedir. Diğer yandan bu politikaların, demokratik ve eşitlikçi çözümlerle hayata geçirilebilmesi için öncelikle kent düzeyinde “başka türlü bir iletişimin ve söylemin” temellerinin atılması giderek daha önemli hale gelmiştir.

Kapsayıcı Bir İzmir İçin İletişim Kampanyasının Çıkış Noktası

Kentsel Adalet ve Eşitlik Şube Müdürlüğü olarak yakın gelecekte hedeflenen akıllı, sürdürülebilir, çevreci, barışçıl, ekonomisi güçlü, dirençli vb kentler yaratmanın ancak zemininde güçlü bir kent aidiyeti, dayanışma ve eşitlik talebiyle mümkün olabileceğini ve hayata geçirebileceğini öngörüyoruz.

Bu sebeple, müdürlüğümüzün çalışma hedefleri arasında, farklı toplumsal kesimler arasında eşitlik temelinde bir diyalog zemini oluşturarak kapsayıcı, barış içinde yaşanan ve kentli hakları etrafında buluşmuş bir kent aidiyetinin yaratılması için yapı taşlarının döşenmesine katkı sağlamayı, öncelikli hedef olarak belirledik.

Kapsayıcı bir İzmir için yeni bir iletişimin gerekliliğini öngören kampanyamızı bu öncelikli hedef çerçevesinde geliştirdik. Birinci, ikinci ve üçüncü kuşak hakları birleştiren kentli haklarını temel alan, çoğulcu, hak odaklı bir söylemin yaygınlaşması ve barışçıl bir kent kültürünün çoğaltılması için kentte diyalog zemininin güçlendirilmesi ve bunun için kent düzeyinde başka türlü bir iletişim ortamının sağlanması gereğinden yola çıktık. Bu çerçevede kampanyanın hedefini, kentin dezavantajlı gruplarının maruz bırakıldıkları ayrımcılık pratikleri ve nefret söylemlerinin açığa çıkarılarak, bunlarla ilgili farkındalığın artırılması ve kapsayıcı bir söylemin oluşturulması olarak belirledik.

Tüm bu ihtiyaçlarla -insan hakları ve değerlerini temel alan, çoğulcu, hak odaklı bir söylemin ve barışçıl bir kent kültürünün desteklenmesi için- kentte diyalog zeminini güçlendirmek ve yükselen ayrımcılık ve nefret söylemiyle mücadele etmeyi amaçlayan bir iletişim kampanyası yapmayı planladık.

Kampanyayı birlikte yürütmek amacıyla 2020 yılından bu yana -kentte yaşayan mültecilerin yasal mevzuat çerçevesinde kentsel hizmetlere eşit erişimini ve fırsat eşitliğini arttırmaya yönelik- ortak çalışmalar yürütmekte olduğumuz Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) ile bir araya geldik.

Kampanyanın ana fikrini oluştururken, dünya ve ülke gündemini de göz önünde bulundurarak, ayrımcılığa ve nefret söylemine maruz kalmadan yaşamının toplumsal barışın en önemli unsuru olduğu görüşünden yola çıkarak, kentte yaşayan bütün toplumsal kesimlere seslenen bir içerik oluşturulması amacıyla çalışmalara başladık ve 2022 yılı içinde Nef-

ret Söylemi ve Ayrımcılığa Karşı Kapsayıcı Bir Kent İçin İletişim Kampanyası'nın ilk adımını attık.

Neden Farkındalığı ve Bilgilendirmeyi Hedefleyen Bir İletişim Kampanyası?

Pandemi döneminde dünyada, virüsün doğuşu ve yaygınlaştırılmasıyla ilişkilendirildikleri için Asyalılara, siyahlara, mültecilere yönelik nefret söylemi ve suçları artmıştır. Yaşlılara yönelik ayrımcılıklar güçlenmiştir; çok hızlı yayılan yanlış bilgiler onları nefret söylemi, hat- ta nefret suçunun nesnesi haline getirmiştir. Bu yeni durumun kazanmış olduğu boyut, gerek kamu otoriteleri gerekse sivil toplum örgütleri için yayılan yanlış bilgilerin önlenmesi ve ayrımcılıkla mücadele yönündeki çalışmalara hız verilmesi gerektiğini ortaya çıkarmıştır. Çünkü özellikle belirli gruplara yönelik yanlış bilgilerin yayılması ardından her zaman ırkçılık, cin- siyetçilik, yaşçılık gibi ideolojilerden beslenen önyargılar ve tektipleştirmelere dayalı nefret söylemi ve suçlarına eğilimleri yükselten bir toplumsal iklim yaratmaktadır. Gerek Covid-19 pandemisi döneminde, gerekse sonrasında gençlerin, yaşlıların, kadınların, engellilerin ya- şadığı ayrımcılıklara yönelik uluslararası ve bölgesel çapta yapılan araştırmalarla elde edilen bulgular, çok sayıda rapora ve kampanyaya konu olmuştur.

Farkındalık kampanyaları ile virüsün yaygınlaşmasının nedenlerini bilimsel temelleriyle açıklayarak yanlış bilginin yayılması önlenmeye çalışılmıştır. Örneğin Fransa'da, Fransa Genç Çinliler Derneği'nin (AJCF) "Ben virüs değilim" (#JeNeSuisPasUnVirus) etiketiyle ger- çekleştirdiği sosyal medya kampanyasıyla, topluma Çinlilere yönelik ayrımcılığı önlemeye yönelik çağrıda bulunulmuştur.

Hollanda'da Statera Bilim Enstitüsü Vakfı'nın sağlık sektöründe göçmen kökenli kişile- rin karşı karşıya kaldığı ayrımcılıkla ilgili olarak yayımladığı 2022 tarihli araştırma raporu, göçmen kökenli hastaların, kendilerine yönelik önyargılar ve dil bilmemeleri nedeniyle diğer hastalara göre farklı muamele gördüğünü, ayrımcılığa uğradığını ortaya çıkarmıştır. Göç- menlere yönelik ayrımcılığın vakfın, "Ayrımcılık Hasta Eder" başlığı ile hazırladığı raporla belirlenmiş ve kanıtlanmış olması, toplumu, ayrımcılıkla mücadelenin toplumsallaşması ge- reğiyle yüzleştirmiştir.

Gerçekleştirilen araştırmaların ayrımcılık ve nefret söyleminin çoğunlukla bilinçli ve kişisel tercihlerle değil, içselleştirilmiş önyargılarla ve bilgisizlikle ilgili olduğunu ortaya çı- karmış olması, ayrımcılıkla mücadelenin, bu konudaki farkındalığı artırmak, kalıp yargıların nedeni olan bilgisizlikleri gidermek üzere şekillenmesine yol açmıştır.

Bunun için en etkili yöntemin, farklı grupların eşit şartlarda bir araya gelerek, birbirleri hakkındaki bilgilere doğrudan erişimlerinin sağlanması olduğu görülmüştür. Nefret söyle- mi ve ayrımcılıkla mücadelede, öncelikle ayrımcılık deneyimlerinin hangi içeriklerle ortaya çıktığı, aralarındaki farklar, ayrımcılığın hangi durumlarda nefret söylemine dönüştüğü gibi konularda farkındalık yaratılmasının, ayrıca ayrımcılığa maruz bırakılanlar hakkında doğru- dan bilgilenmenin önemi anlaşılmıştır.

Pandemi dönemi, afet ve çoklu kriz dönemlerinde gözlemlediklerimiz, yapılan benzeri araştırma ve yayınlanan raporlar, edinilen istatistiki bilgiler, bizi, dezavantajlı grupların ma- ruz kaldıkları ayrımcılık ve eşitsizliklerin Türkiye'de de katlandığını ve İzmir'in bu konuda bir istisna oluşturmadığını göstermiştir. Kentsel Adalet ve Eşitlik Şube Müdürlüğü olarak biz de, bu araştırma ve deneyimler çerçevesinde ayrımcılık ve nefret söylemi hakkında farkında-

lığı, bunu sağlamanın ön koşullarından biri olarak bilgilendirmeyi ve mücadele için harekete geçirmeyi hedefleyen bir kampanya gerçekleştirme kararı aldık.

Kampanya Hazırlık Süreci ve Planlama

Kentsel Adalet ve Eşitlik Şube Müdürlüğü olarak Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) ile işbirliği içinde gerçekleştirdiğimiz “Nefret Söylemi ve Ayrımcılığa Karşı Kapsayıcı Bir Kent İçin İletişim Kampanyası” ile nefret söylemine ve ayrımcılığa karşı, insan hakları ve değerlerini temel alan, olayları başka açılardan görmeyi, anlamayı ve anlamlandırmayı amaçlayan çoğulcu ve hak odaklı bir söylemin ve barışçıl bir kent kültürünün desteklenmesi hedeflenmiştir. Ayrımcılık ve nefret söylemiyle mücadele, kampanyanın içeriğini belirlemiştir.

Böylelikle kampanyanın içeriği oluşturulurken, nefret söylemi ve ayrımcılıkları bilinir ve görünür kılmak, başka deyişle bu konuyla ilgili bir farkındalık yaratmak; nefret söylemi ve ayrımcı pratiklerin bilgisizlikten kaynaklandığı tespitiyle birbirimizi bilmek; eşitlik taleplerine kulak vererek, bir dayanışma zemini oluşturmak üzere, ortak bir eylemlilik süreci başlatmak gibi üçlü bir amaç gözetilmiştir.

Bu çerçevede, ayrımcılıkla mücadele alanında çalışma yürüten sivil toplum kuruluşları ile ihtiyaç belirlemek ve kampanyaya dair görüş ve önerilerini almak üzere bir toplantı düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

Kent haklarına erişimde dezavantajlı konumda olup, sıklıkla nefret söylemi ve ayrımcılığın mağduru olan beş farklı grupta, cinsiyet, cinsel kimlik, cinsel yönelim; etnik kimlik; inanç ve mültecilik temalarında odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Odak gruplar oluşturulurken, ayrımcılığın sadece bu beş alanda karşımıza çıkmadığı, bunların birbiriyle kesiştiği, örneğin toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılıkta olduğu gibi, kadınlar yoksul, yaşlı, engelli, göçmen olduklarında bu ayrımcılığın katlanmakta olduğu, özetle çoğunlukla çoklu ayrımcılıklar halinde karşımıza çıktığı gözlenmiştir. Ayrımcılığın bu kesişimsellik içeren yapısı nedeniyle, odak grup katılımcıları belirlenirken, toplumsal cinsiyet, cinsel yönelim, engellilik, ekonomik sınıf ve yaş gibi faktörlerin, İzmir’in kadim gruplarının, etnik, dinsel ve mezhepsel dağılımın mümkün olduğunca dengeli temsil edilmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Tarihsel olarak çok kültürlü bir yapıya sahip olan İzmir’de, kültürler arası diyalogun sağlanması ve var olanın sürdürülebilmesi açısından, odak gruplarda ortaya çıkacak bilgilerin önemli bir temel oluşturacağı öngörülmüştür.

Bütün bu çalışmaların sonucunda, toplantılar ve odak grup görüşmelerinden elde edilen bilgiler esas alınarak, yaşanan ayrımcılıklar ve maruz kalınan nefret söylemi konusunda kentli yurttaşlara farkındalık kazandırmaya, bilgilendirmeye, ayrımcılığa karşı eyleme geçirmeye yönelik yedi adet video ve sosyal medya içeriğinin üretilmesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca, kampanyanın tüm deneyimin paylaşıla- cağı, ayrıntılı bir değerlendirme raporu hazırlanması hedeflenmiştir.

Nefret Söylemi ve Ayrımcılığa Karşı Kapsayıcı Bir İzmir için Yol Haritası

“Farklı kimlikler, düşünce ve görüşlerde çeşitliliği besler. Birbirimizi çok daha iyi dinlememizi, duymamızı ve tanımamızı sağlar. İşte bu yüzden İzmir, bir arada yaşamı mümkün kılan değerlerin rehberliğinde yeni kavramların üretildiği bir şehir olmuştur. İnsanlığın en büyük inovasyonu olan demokrasinin bu bölgede doğmuş olması bu kültürel sürecin bir sonucudur.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir’in bu kadim tarihini referans alarak şehrimizdeki demokrasi ve ortak yaşam duygusunu güçlendirmek için çalışıyor.

Bu kentte yaşayan herkesin birbirinin haklarına saygı duyduğu ve ortak bir geleceğe inandığı bir şehir iklimi oluşturmak için var gücümüzle çalışıyoruz.

Ve kuşkusuz her türlü ayrımcılık ve nefret söylemiyle mücadele ediyoruz.”

TUNÇ SOYER